

Asia: VN/1193/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Yleistä

Oikeusrekisterikeskus (jatkossa ORK) luovuttaa velvoitteidenhoitoselvityksiä varten rekisteritietoja konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, velkajärjestelyrekisteristä ja liiketoimintakieltorekisteristä. Edellä mainitut rekisterit ovat luonteeltaan yleiseen käyttöön tarkoitettuja rekistereitä, joista jokaisella on mahdollisuus saada tietoja. Lisäksi konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin, sekä velkajärjestelyrekisterin tiedot, elinkeinotoiminnassa syntyneiden velkojen osalta, julkaistaan avoimessa verkossa olevassa maksukyvyttömyysrekisterissä. Jokaisesta edellä mainitusta rekisteristä on olemassa oma rekisterisäännöksensä, joissa säädetään myös tietojen luovuttamisesta.

Velvoitteidenhoitoselvitysten käyttöala on viime vuosina laajentunut uusien viranomaisasiakkaiden myötä ja ennen jokaisen uuden asiakkuuden käyttöönottoa ORK arvioi luovutusperusteet ja hyväksyy omalta osaltaan tietojen luovuttamisen uuden asiakkuuden tarpeisiin. Vuosittaiset kyselymäärät ovat olleet viime vuodet kasvussa ja vuonna 2024 ORK luovutti tietoja Harmaan talouden selvitysyksikön rajapintapalvelun kautta eri viranomaisille yhteensä n. 612.000 kertaa.

Selvitysyksikön toimialan laajentaminen ja velvoitteidenhoitoselvitysten käyttötarkoitusta koskevat muutokset

ORK pitää esitettyä toimialan laajentamista ja käyttötarkoituksia koskevia muutosesityksiä kannatettavana. ORK:n näkökulmasta palvelu toimii nykymuodossaan hyvänä esimerkkinä keskitetystä ja luotettavasta tiedonsiirtoväylästä viranomaisten välillä. Mahdollisuus saada

velvoitteidenhoitoselvityksiä koskevat tiedot kootusti ja keskitetysti on tehokkaampaa koko valtionhallinnon näkökulmasta.

Tietojen luovuttaminen velvoitteidenhoitoselvityksiä varten on automatisoitua, eikä ORK arvioi käyttöalan laajentamisella olevan merkittäviä vaikutuksia omaan toimintaansa. Edellytyksenä toiminnan laajentamiselle tulee olla automaatioasteen pysyminen nykyisellä tasolla ja palvelun luotettavuuden sekä häiriöttömyyden säilyminen edelleen hyvällä tasolla.

Ilmiöselvitystä varten kerättyjen tietojen säilytysaikaa koskevat muutokset

Esityksen mukaan ilmiöselvitystä varten kerättyjen tietojen nykyistä pidempi säilytysaika olisi selvityksyksikön tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellista sekä lain nykytilan toimivuuden varmistamiseksi että ilmiöselvityksiä varten saadun tiedon käyttöalan ehdotetun laajentamisen vuoksi. ORK luovuttaa rekisteritietoja erilaisia ilmiöselvityksiä varten, mm. rikosrekisteristä. Rääätälöidyt tietopuiminnat työllistävät rekisteriviranomaisia ja kerran toteutetun tietopuiminnan hyödyntäminen uudelleen on ORK:n näkökulmasta esityksessä kuvastusti tarkoituksenmukaista.

Selvityksyksikön vastuulle jäisi esityksen mukaan arvioida kerättyjen tietojen välttämättömyys ja tietojen käyttökelpoisuus uudessa selvityksessä ja tietojen käyttötarkoitus olisi edelleen selkeästi rajattu.

Kivinen Jussi
Oikeusrekisterikeskus

Mikkola Teemu
Oikeusrekisterikeskus